

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการในการศึกษาต่อเนื่องของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาต่อเนื่อง

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยดังนี้ คือ

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีนำเสนอข้อมูล

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา

ประชากรที่จะศึกษาคือ ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วยครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 427 โรงเรียน และสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สพ.กทม.) จำนวน 37 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 464 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ร้อยละ 60 โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง และกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างมาจากกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ 78 โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง 74 โรงเรียน และกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก 126 โรงเรียน โดยให้ครูบรรณารักษ์ในแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ตอบแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 278 คน (ดังตาราง)

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนที่ใช้ในกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	ขนาดโรงเรียน					
	ใหญ่		กลาง		เล็ก	
	จำนวน โรงเรียน	กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน โรงเรียน	กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน โรงเรียน	กลุ่ม ตัวอย่าง
โรงเรียนสังกัด กทม.* (N = 427)	95	57	122	73	210	126
โรงเรียนสังกัด สป.กทม. (N = 37)	35	21	2	1	-	-
รวม (N = 464)	130	78	124	74	210	126

- *
- ข้อมูลเดือนมิถุนายน 2530
- โรงเรียนขนาดใหญ่ รวมถึงโรงเรียนขนาดใหญ่มากและขนาดพิเศษ
- โรงเรียนขนาดเล็ก รวมถึงโรงเรียนขนาดเล็กมากและขนาดจิ๋ว

จากตารางที่ 1 พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนขนาดใหญ่ 95 โรงเรียน ขนาดกลาง 122 โรงเรียน ขนาดเล็ก 210 โรงเรียน รวม 427 โรงเรียน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นร้อยละ 60 ทำให้ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ 57 โรงเรียน ขนาดกลาง 73 โรงเรียน และขนาดเล็ก 126 โรงเรียน ส่วนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครมีโรงเรียนขนาดใหญ่ 35 โรงเรียน ขนาดกลาง 2 โรงเรียน รวม 37 โรงเรียน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นร้อยละ 60 ทำให้ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ 21 โรงเรียน ขนาดกลาง 1 โรงเรียน รวมโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 278 โรงเรียน

ตารางที่ 2 การส่งแบบสอบถามให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	แบบสอบถาม		
	ส่งแบบสอบถาม	ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
ขนาดใหญ่	78	55	70.51
ขนาดกลาง	74	57	77.02
ขนาดเล็ก	126	96	76.19
รวม	N = 278	N = 208	74.82

จากตารางที่ 2 พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาและสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เมื่อสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นแล้วทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่และส่งแบบสอบถามให้ครูบรรณารักษ์ทั้งสิ้น 78 ชุด ได้รับคืน 55 ชุด คิดเป็นร้อยละ 70.51 ส่งให้โรงเรียนขนาดกลาง 74 ชุด ได้รับคืน 57 ชุด คิดเป็นร้อยละ 77.02 และส่งให้โรงเรียนขนาดเล็ก 126 ชุด ได้รับคืน 96 ชุด คิดเป็นร้อยละ 76.19 รวมส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 278 ชุด ได้รับคืน 208 ชุด คิดเป็นร้อยละ 74.82

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคือเรื่อง และสัมภาษณ์ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา
2. สำรวจแหล่งที่ให้การศึกษาคือเรื่องสำหรับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งได้แก่ มหาวิทยาลัย วิทยาลัยครูที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สพ.กทม.) และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด (สพจ.) ต่าง ๆ โดยค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือ และสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้อง
3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
4. สร้างแบบสอบถามโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้แนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขเพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์และครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อสร้างแบบสอบถามใหม่
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงและแก้ไขแล้วไปทดสอบ (try out) กับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานครที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน โดยแยกเป็นสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 25 คน และสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 2 คน เมื่อวันที่ 15-20 มกราคม 2531 เพื่อสำรวจความชัดเจนของข้อคำถาม ซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบกำหนดข้อความให้ผู้ตอบเลือก (check-list) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating-scale) แบบเติมคำลงในช่องว่าง (completion item) และแบบปลายเปิด (open-ended) แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมปรึกษาผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้แบบสอบถามมีความถูกต้อง สมบูรณ์ครบถ้วน

๘. นำแบบสอบถามฉบับปรับปรุงแล้วส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในการวิจัย คือครูบรรณาธิการห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 278 คน

ลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของครูบรรณาธิการห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ อายุ ระยะเวลาที่ทำงานหน้าที่ครูบรรณาธิการห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา วุฒิการศึกษาสูงสุด วุฒิต่างด้าน บรรณาธิการศาสตร์ สถาบันที่เคยศึกษาอบรม และได้รับวุฒิต่างบรรณาธิการศาสตร์ แบบสอบถามส่วนนี้ เป็นแบบกำหนดข้อความให้ผู้ตอบ เลือก และแบบเติมคำลงในช่องว่าง

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับการตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาคือเนื่อง ประสพการณ์ เหตุผล และความต้องการการศึกษาคือเนื่องของครูบรรณาธิการห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า แบบกำหนดข้อความให้ผู้ตอบ เลือกและแบบปลายเปิด

ตอนที่ 3 ถามเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อการจัดการศึกษาคือเนื่อง ในปัจจุบัน มีอุปสรรคและอุปสรรคของการจัดการศึกษาคือเนื่อง แบบสอบถามส่วนนี้ใช้แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบกำหนดข้อความให้ผู้ตอบ เลือกและแบบปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือถึงครูบรรณาธิการห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครโดยตรง และใช้วิธีส่งแบบสอบถามไปยังผู้ตอบโดยทางไปรษณีย์ ผู้ตอบจัดส่งคืนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ เช่นกันซึ่งผู้วิจัยได้เขียน ชื่อ ที่อยู่ และคิดแสมป์เพื่อความสะดวกในการส่งแบบสอบถามคืน นอกจากนี้ยังใช้วิธีจัดส่งและติดตามแบบสอบถามด้วยตนเอง ในการแจกแบบสอบถามและเก็บคืนใช้เวลาดังแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2531 ถึง วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2531 จากแบบสอบถามซึ่งส่งไปทั้งสิ้นจำนวน 278 ชุด จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ส่งไปให้โรงเรียนขนาดใหญ่

78 ชุด ได้รับคืน 55 ชุด คิดเป็นร้อยละ 70.51 ส่งให้โรงเรียนขนาดกลาง 74 ชุด ได้รับคืน 57 ชุด คิดเป็นร้อยละ 77.02 และส่งให้โรงเรียนขนาดเล็ก 126 ชุด ได้รับคืน 96 ชุด คิดเป็นร้อยละ 76.19 รวมได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 208 ชุด คิดเป็นร้อยละ 74.82

การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. แปลงข้อมูลในแบบสอบถาม เป็นตัวเลข เพื่อเตรียมลงรหัสในแบบฟอร์ม-การลงรหัส (coding form) และคีย์ลงในดิสเก็ตต์
2. นำข้อมูลที่แปลงแล้วทั้งหมดไปประมวลและวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (SPSS หรือ Statistical Package for the Social Sciences) ที่ศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้วิธีการทางสถิติต่าง ๆ กัน ดังนี้
 - 2.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในเรื่อง สถานภาพส่วนตัวของครูบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีหาค่านวนหาค่าร้อยละ (percent)
 - 2.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่อง ประสบการณ์ เหตุผล และความต้องการการศึกษาต่อเนื่องของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีหาค่านวนหาค่าร้อยละ (percent) หาค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ซึ่งได้แก่การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต และการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปของความเรียงและตาราง ซึ่งจะนำเสนอในบทที่ 4

3. การกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูลที่เป็นน้ำหนักค่าเฉลี่ย
กำหนดเป็น 4 ระดับและแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.26	-	4.00	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51	-	3.25	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.76	-	2.50	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00	-	1.75	หมายถึง	น้อยมาก

4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด ได้นำมาจัดกลุ่มเรียงตามลำดับ
ความถี่ และนำเสนอในรูปข้อมูลดิบโดยการบรรยาย